

ОБЕЛЕЖЕНА ХРАМОВНА СЛАВА МАНАСТИРА БАЊСКА

У манастиру Бањска код Звечана обележена је храмовна слава Светом Архијерејском Литургијом коју је служио Његово Преосвештенство Епископ бањалучки Јефрем уз саслужење епархијског архијереја Епископа

већи број верног народа из разних делова Србије.

Обележавањем славе Св. Архиђакона Стефана истовремено је обележена и четврта годишњица повратка монашког братства

Освећење славског колача након Св. Архијерејске Литургије

рашко-призренског Артемија, викарног Епископа липљанског Теодосија, као и више свештенослужитеља.

Светој Литургији су присуствовала и два државна секретара Владе Републике Србије: г. Душан Пророковић (Министарство за КИМ) и г. Милан Брдар (Министарство вера), као и

у манастир и почетак обнове те задужбине краља Милутина која је више од пет векова била запуштена.

Манастир је, 1316. године, као своју заужбину саградио краљ Милутин, који је ту био и сахрањен све до Косовске битке када је његово тело пренето прво у Трепчу, а потом 1460. године у Бугарску где се и сада налази.

УЗДАРЈЕ СРПСКОГ НАРОДА

„Сагледавајући процес обнове кроз призму повратка моштију краља Милутина Бањског, пред данашњу генерацију српског народа императивно се намеће потреба превасходног васпостављања храма светог Архиђакона Стефана, на подобије величанствене Милутинове задужбине из 14. века, и као израз стваралачке моћи и потенцијала српског народа данас“.

„Новоподигнути храм светог Стефана, за чију су обнову припреме већ почеле, биће најдостојније уздарје српског народа, поводом повратка моштију краља Милутина Бањског и Богородице Бањске у свој дом“, рекао је игуман манастира Бањска, протосинђел о. Симеон.

У овом броју:

Грачаничка раскришћа	2
Повратак Срба у Осојане...	5
Исто гледамо на Косово	6
Нисмо спремни за даље компромисе	7
Ишингер: Директни преговори	7
Изјава Ишингера исход дубоке фрустрације ЕУ и УН	8
Став ЕУ непромењен	9
На столу и подела Косова	9
УНМИК-ов или српски пасош?	10
Америка потура клипове у процес	12
Ако оде Космет, ништа од уласка у Европску унију	13
Лажна дилема: Косово или Европа	13
Европа враћа историјски "дуг" Албанцима	14
Мутна Бистрица	15
Косово ауф дојч	16

Прстен краљице Теодоре из Бањске

ГРАЧАНИЧКА РАСКРШЋА

На Косово и Метохију могуће је доћи са више страна. Најсигурнији правац уласка за Србе је са севера, зато што се путем Рашка–Митровица пролази кроз предео насељен српским становништвом. Сви

други правци уласка су непоуздани, па је Косово и Метохија једина област у Европи за коју, чак и данас, треба имати храбрости да је посетите, мало среће да се вратите и добре пријатеље који ће вас у том подухвату пратити. Пријатељи нас очекују у Грачаници, а до ње треба доћи преко Куршумлије, Мердара, Подујева и Приштине. Сусрет са привременим контејнерима и мрзовољним српским и косовским полицајцима на административном прелазу Мердара и пролазак испод чувеног „моста на међи“, означили су наш улазак на Косово и Метохију. Тешко је речима описати мешавину стрепње, радозналости, чежње, узбуђења и неизвесности која се појавила на лицима свих сапутника.

Тишина је све говорила.

ПУТЕВИ СПАСА

Љубав на први поглед са косовском равницом није могућа, зато што су је населили сви могући облици дивље градње и доминантне бензинске пумпе и хотели, најразноврснијих назива, облика и величине. Има их толико да неупућени посетилац може помислити да Косово лежи на нафтим пољима и да спада у сам врх светских туристичких дестинација. Ипак, на пумпама мало ко сипа бензин, а хотели зврје празни. Очигледно је да сврха тих „крајпуташа“ није да се заради, већ да се „оперу“ паре од других, мање-више, нелегалних делатности.

Приближавајући се централном Косову запажамо да са десне стране нема лако препознатљивих стубова дима из термоелектране „Обилић“, али да са леве стамено стоји стуб који сведочи о прошлости – споменик на Газиместану. Само који километар даље, из прошлости, прелазимо у садашњост. Са драгоданског брда указује се Приштина, град у коме данас живи око шесто хиљада становника.

У Приштини се много гради, али први утисак је да није много већа у односу на 1999. годину, иако сада има четиристо хиљада становника више. Биће да се, пре свега, шири по српским становима, који су делом отети, а делом откупљени. Највећи број нових становника дошао је из дреничког краја, најбоље станове и куће добили су албански „ратни хероји“ а скоро све улице су промениле називе: некадашња улица ЈНА сада се, по аналогiji, зове улица УЧК (ОВК), док је Билу Клинтону припао читав булевар.

У Приштини са 150.000 становника, пре бомбардовања, живело је 40.000 Срба, а сада, у четири пута већем граду, животињари њих само – седамдесетак. Реч је о старијим људима, који немају где да оду. Црвени крст их редовно оби-

лази и дели помоћ у виду суве хране и пакета, али њихов живот везан је, пре свега, за аутобус Уједињених нација, којим долазе до Грачанице да купе намирнице, оду код ле-

кара или заврше неки посао у општини. Не постоје реалне претпоставке да би, у скорије време, Срби могли да се вра-те и живе у Приштини, а ником од Срба са централног Косова ни не пада на памет да, рецимо, прошета тим градом.

Својевремено је међународна заједница поставила ко-совским Албанцима задатак да испуне одређене стандарде, које су они делимично можда остварили, али у делу повратака Срба, мира и слободе кретања – није учињен никакав напредак. Кад год Срби помисле да се односи са Албанцима нормализују и почну слободније да се крећу у окружењу, догоди се какав инцидент који их натера да пожуру назад и затворе се у

своје енклаве. Догодило се то и пре два месеца, када су „непознати починиоци“ киднаповали младића и девојку на периферији Грачанице и избацили их из кола у главо доба ноћи.

ХУМАНОСТ ИМА ЦЕНУ

Према речима начелника Секретаријата за културу Дојчина Секулића Дом културе у Грачаници срце је културног живота у енклави, али постоје и амбиције да се формира културни центар. Жеље и потребе за културом у општини су велике, па се са правом поставља питање да ли у Грачаници гостују наши познати музичари и глумци.

– Ретко – каже Секулић – зато што у почетку преговора обећавају бесплатан наступ, а касније траже велике износе. Заправо, све се завршава по класичним комерцијалним принципима.

Другим речима, познате естрадне звезде често организују хуманитарне концерте за помоћ српском народу на Космету, вероватно из сопствених рекламних побуда, али им ни на крај памети није да на самом Космету одрже бесплатан концерт за мештане. Има и светлих примера, попут глумице Иване Жигон, која је, уз уметничке наступе, успела да организује одлазак 500 наше деце на летовање у Русију и акцију „Матуранти у Београду“.

Грачаница је тако близу Приштине а, ипак, тако далеко. Та српска енклава није физички одвојена од осталог косовског простора, али невидљиве границе и те како постоје и мало ко се усуђује да их пређе. На централном Косову српска села повезана су са нешто асфалтираних путева, али и са колским хадама, путићима и стазама.

Мештани их зову, из много оправданих и животних разлога, „путевима спаса“. Срби не користе главне саобраћајнице, овим путевима они иду на славе и саборе, купују, тргују на пијацама и живе.

Манастир Грачаница

Док нас времешни возач Божидар Недељковић спретно вози путевима Грачаница–Лапље Село, Вреоце–Летина или Батусе–Гуштерица, схватамо да они, заправо, и чине српску енклаву на централном Косову од 18 српских села, која ће, вероватно, прерасти у општину Грачаница. Лепа су то и пи-тома села, земља обрађена, лица људи честита и поштена, а у средишту сваког месташца црква. Размештена су око бр-да Гласновик, на коме је, по легенди, краљ Милутин заспао и где му се јавило где и како да сагради манастир Грача-ницу.

Људи се овде баве пољопривредом, имају свој живот и свет, али највише им смета изолација, не толико физичка колико психолошка. „Сваког дана имам осећај да сам везан“, рећи ће вам неко од мештана, „и да живим у затвореном простору“.

БЕЗ СИГУРНОСТИ ЗА СРБЕ

У Грачаници разговарамо са Славишом Николићем, координатором скупштине града Приштина при Координационом центру. Он објашњава да у српској општини Приштина живи петнаест хиљада људи, а да сам град насељава албанска популација која има своју скупштину.

Седиште и средиште општине Приштина је село, варош или градић Грачаница, а у њу улазе и Чаглавица, Доња и Горња Брњица, Сушица, Бадовац, Преоце, Лапље Село и Девет Југовића. Данас Грачаница има исти значај за Србе као и некадашња Приштина. Она је центар свих догађања и на њу се ослањају и све друге српске енклаве. Занимљиво је да са овог простора није много Срба избегло, а сама Грачаница је последњих година број својих становника увећала са 5.500 на 8.500 људи. До те, на први поглед, чу-дне појаве дошло је тако што су се ту доселили људи из Приштине, али и расељена лица са других простора Кос-мета. Тако је Грачаница постала највећи српски центар на Космету, изузимајући Митровицу и северни део Космета.

Срби нису сигурни на Косову и Метохији и неће ни бити – тврди Славиша Николић. – После 17. марта 2004. ми не смемо ни у једном тренутку да се опустимо и помислимо да је ситуација ове године боља у односу на прошлу. Снаге Кфора вероватно имају намеру да неке Србе сачу-вају на Космету, али је јасно да они овде нису због нас. Највећа америчка база у Европи „Бондстил“ сигурно није изграђена да би се из ње штитили Срби. Наше мештане, ипак, више мучи заједничко питање – шта ће бити са статусом Космета, са нама и нашим породицама.

Решења која нуди Ахтисари, значила би одлазак Срба са ових простора, али у овом тренутку људи су охрабрени чврстим ставовима челних људи Србије и Русије.

Рак-рана српске општине Приштина је економска заосталост. А када на некој територији нема значајних привредних активности, нових капацитета и могућности запошљавања, тада и људи одлазе.

Где је правац одрживог економског развоја?

По мишљењу координатора Славише Николића решење треба тражити у изградњи малих производних капацитета, улагању у приватни сектор и отварању представништва

српских фирми у српским енклавама. Наиме, на целом Космету влада велика потражња за српским производима, али српске фирме отварају представништва у местима где живе Албанци. Велики проблем за интензивнији развој привреде представља и недостатак електричне енергије, што доводи до свакодневних вишечасовних рестрикција. До рестрикција долази по својеврсном националном кључу, па је тако уобичајена појава да Албанци у Ајвалији имају струју, а да само неколико километара удаљени Срби у Грачаници немају.

У центру Грачанице постоји болница, која има истурено одељење у Лапљем Селу, али у њој нема довољно доктора, лежачева, апарата, инструмената, крви, кисеоника и инкубатора за бебе. И поред тих проблема у овом крају рађа се доста деце, а по неким подацима српска општина Приштина је на првом месту по броју рођене деце у односу на број становника. За децу треба имати школе, којих у грачаничком крају нема довољно. У постојећим школама ради се у три смене, а настава средњих школа изводи се у зградама основних. Тако је, на пример, основна школа у Грачаници

дом и за медицинску, грађевинско-саобраћајну и музичку школу. У Липљану су Албанци отели Србима основну школу „Браћа Аксић“, па је до недавно настава извођена по при-ватним кућама. Сада је Унмик направио нову школу али, по речима просветне раднице Верице Јовановић, мало је деце у њој. Стотинак ђака похађа наставу у Липљану и селима Рабовце, Суви До, Ново Насеље и Старо Грацко, а у прва четири разреда липљанске школе има само 19 ученика.

БОРБА ЗА КУЛТУРУ

У Грачаници је пре седам година формирано Одељење косовско-митровачког Филозофског факултета са две катедре и триста студената.

– Већином су то наша

прелепа, добра и бистра косовска деца – говори професор и координатор др Зоран Павловић. – Ретко долазе студенти са стране. Мислим да ово одељење има велики значај за опстанак и останак Срба на централном Косову. Несрећа је што немамо добро опремљену универзитетску библиотеку и зато позивамо

људе добре воље да дарују књиге библиотеци коју смо недавно основали.

Несрећа је што Срби овде немају квалитетну библиотеку, али је права срећа што имају Дом културе и културног посленика попут Срећка Тодоровића. Као директор Дома културе у Грачаници Срећко памти и предратна и ратна и поратна времена.

– Пре рата Дом културе био је перјаница културног живота приштинске општине – каже Срећко Тодоровић. – После рата окупирали су га Енглези и људи су отишли. Нешто

На Дан заштите животне средине

касније почели смо да отварамо врата Дома културе и може се рећи да данас радимо пуним капацитетом уз, наравно, хроничне финансијске проблеме.

Видовданска беседа Митрополита Амфилохија

Дом културе у Грачаници има надалеко чувено аматерско позориште (наступа на Космету, али и широм Србије и Републике Српске), културно-уметничко друштво, галерију, биоскоп и значајну издавачку делатност (12 књига у последње три године). У прошлој години одржано је чак 226 програма, што значи да је под сводове Дома културе дошло више од тридесет хиљада људи са простора централног Косова. Најзначајнија, највећа и мултимедијална манифестација „Видовданско песничко причешће“ траје

ПРОЗОР У МЕДИЈСКИ СВЕТ

Почетком јуна у Грачаници је основан Прес центар Грачаница. Реч је о животно потребној и значајној институцији која људима на централном Косову треба да отвори прозор у медијски свет, како би благовремено добили основне информације и како би, домаћој и међународној јавности, прослеђивали информације о томе како живе, шта раде и шта им се догађа.

Отварајући Прес центар Славиша Николић је нагласио:

– Намера нам је да овај објект буде место где ће сви људи добре воље, асоцијације, организације, удружења, све разумне и демократске политичке опције, успешни појединци и групе, невољници и страдалници, саопштавати све оно што желе. Центар треба да буде место одакле ће зрачити енергија која треба да пробије баријере које нас држе у изолацији, безнађу и безизлазу и која ће учинити да се наш глас што даље чује и слика о нама што даље види.

Прес центром Грачаница управљају руководиоци службе за информисање Ђорђе Јевтић и Дејан Лазић.

На медијској сцени централног Косова велики значај има и Радио-Грачаница, која је основана одмах после српског егзодуса 1999. године. Базу њеног програма чине информације, пласиране у дневнику, инфо-блоковима и сличним емисијама.

– Главна порука Радио-Грачанице је да смо ми део Србије – каже главни и одговорни уредник Зоран Станковић.

– Ово је једини радио на овом подручју који није цензурисан ни од званичника ни од међународних организација и зато људи имају поверење у нас. Велику улогу одиграли смо током погрома Срба пре три године када смо дежурали по целу ноћ, непрестано се укључивали у програм и били једини извор правих информација за Србе.

пуних 17 година и за четири недеље окупи на стотине пе-сника, сликара и културних радника, док Грачаничке вечери имају традицију дугу тридесет година.

И ове године ће се целог лета одржавати концерти, квизови, наградне игре и други програми.

– Борбом за културу – тврди Срећко Тодоровић – боримо се да Србија остане на Космету. Показало се да култура превазилази своје оквири и да је Дом културе у Грачаници прави стожер Српства на овим просторима. Да није њега, све би другачије изгледало.

На лицу свих људи централног Косова, када их упитате за судбину

Космета, укажу се прохујали векови, грч, боре и сузе. Срећко Тодоровић типичан је човек косовског поднебља. И он тешко збори:

– Овде ми је душа, срце, све што имам... Ту су ми гробови најмилијих.

Не знам како ће се све ово завршити. Мислим да они неће признавати нашу државу, ми нећемо признавати њих али ћемо, ипак, опстати на овим нашим просторима.

Слично реагује и први човек Косовског округа Срђан Савић који каже:

– Везан сам за овај народ и све ово ми тешко пада, мада дубоко верујем да ћемо у борби за одбрану Космета бити задовољна страна. Не кажем да ћемо бити победници, мора да буде компромиса, али ако не можемо да живимо заједно, можемо да живимо једни поред других.

Министри Владе Србије на Видовданској литургији

ПОВРАТАК РАСЕЉЕНИХ СРБА

У Лапљем Селу живи породица Недељковић која је, уз све ризике и невоље, чврсто одлучила да остане ту, а глава породице Јовица Недељковић тврди:

– Радим много послова како бих што мање размишљао шта ће бити са Косовом. Има различитих мишљења. Неки би да се ослободе стеге и оду. Огромне паре се дају, то не раде појединци већ организација. Ја остајем све док постоји нада да ће Косово бити српско.

Његова супруга Славица скромно додаје да „раде и надају се бољем“, баш као што и пензионер из Липљана Љубомир Јовановић наглашава да „живе како морају и како услови налажу“. А услови налажу да у Липљану Срби могу да се крећу само у делу града где чине већину.

Најважније питање је како вратити избегле Србе на Космет. Начелник Косовског управног округа Срђан Васић каже:

- Већ осам година причамо о повратку али међународна заједница, која је имала задатак да врати све који су расељени у Србији и интерно расељени по Косову и Метохији, то, до сада, није учинила. Ни држава Србија није имала видније резултате на том пољу, сем неких пилот пројеката у општини Урошевац. Реч је о неколико стотина, углавном старијих људи, који су се вратили, а млађи, због лоше безбедносне ситуације, остају у Србији. Прошле године смо са Владом Србије дефинисали средства из

Додела награде „Мајка девет Југовића”

Националног инвестиционог програма за изградњу неколико капиталних објеката (седамдесет кућа у насељу Ново Бадовце, сређивање путне мреже на централном Косову, административно-културни центри у Липљану, Косову Пољу и Обилићу, болница већег капацитета) и десетак мањих пројеката у виду адаптације школа и здравствених објеката. Издвојено је и шест-седам милиона евра за подстицај малог или породичног бизниса. Нажалост, ништа од договореног још није заживело.

Ипак, нешто се креће. У Грачаници је недавно завршено 14 станова, изграђених средствима Фонда за финансирање изградње станова солидарности и, по речима секретара фонда Златимира Савића, они су већ подељени корисницима. Срби на централном Косову тешко живе. Али живе, боре се, имају своје стрепње и страхове, наде и жеље, реалност и снове. И треба им помоћи на сваки начин да

тамо и остану. Њима је довољна и лепа реч, знак пажње, симбо-лична помоћ, знак добре воље.

Добрих ствари треба косовским Србима што више јер њихове комшије су агресивне. Они желе да силом, притиском и новцем отерају Србе са централног и свих других делова Космета. Многи мештани су нам рекли да су од Албанаца добијали и по милион евра за кућу и имање. Некадашњи познати центри Српства на Косову, попут Косова Поља или Чаглавице, већ су продати или купљени, како хоћете.

На мети албанских финансијских лобија и моћника су већ становници Лапљег Села, а убрзо ће на ред доћи и друга српска места.

Људи су чврсти, не дају се, али притисци су све већи. Зато треба добро запамтити да се борба за Космет не води само политичким акцијама у међународним круговима, већ и оном за Србе на Косову и Метохији.

ОДБРАНА

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

ВИДОВДАНСКЕ СВЕЧАНОСТИ

У Грачаници су 5. јуна отворене Видовданске свечаности.

У оквиру те манифестације одржано је више изложби слика, приказ награђених дејих радова на тему „Бој на Косову – мит и легенда”, промоције књига и часописа „Видовдански гласник”, ликовна колонија, фестивал косовско-метохијских песама, наступ младих песника, избор Косовке девојке, целодневна изложба домаће радиности жена Космета, дефиле и наступ фолклорних група из Србије, Македоније, Републике Српске и са Космета. У централном делу Видовданских свечаности изведено је више садржаја Видовданског песничког причешћа. Песници су се окупили у Грачаници, потом су посетили Бабин Мост где су беседили за трпезом, а у порти манастира Грачаница извели Видовданско празнично бденије, секли видовдански колач и одржали књижевно вече. На крају песничког причешћа додељене су награде „Златни крст кнеза Лазара”, „Грачаничка повеља”, „Кондир Косовке девојке” и „Перо деспота Стефана Лазаревића”. На сам празник Видовдан одржани су видовданска архијерејска литургија, парастос косовским јунацима на Газиместану и додељене медаље „Мајка девет Југовића”.

Шеста годишњица повратка Срба у Осојане

Осојане-У метохијском селу Осојане код Истока јуче је обележена шеста годишњица повратка Срба у њихове домове које су присилно напустили после увођења протектората УН на Косову и Метохији. Свету архијерејску литургију јуче су у осојанској цркви светог архангела Гаврила, иначе првој обновљеној српској цркви на КИМ од 1999, служили су епископи рашко-призренски Артемије (Радосављевић) и липљански Теодосије (Шибалић), викар Епархије рашко-призренске. Пререзан је славски колач, а потом је приређен заједнички ручак за мештани села и званике. Прослави у Осојану, која је традиционално одржана у недељу уочи почетка Успењског поста и црквеног празника Светих Макавеја (14. август), иначе славе села, присуствовали и су, између осталих, и посланици Српске листе за КИМ, који су на годишњицу стигли право са разговора са посредничком тројком Контакт групе. Владика Артемије позвао је Осојанце да се „угледају на браћу Макавеје и следећи њихов пример остану одани својој вери и прецима”. Осојане је прво српско повраничко селу на КИМ и сад у њему живи 450 житеља. Ј.Т. (ДАНАС, 13.08.07.)

Новобновљени храм Св. Архангела Гаврила у Осојанима

ИСТО ГЛЕДАМО НА КОСОВО

ПРЕДСТОЈЕЋЕ преговоре Београда и Приштине не треба схватити као последњу шансу да се пронађе решење за Косово. Тачно је да до 10. децембра посредничка "тројка" мора да припреми извештај за генералног секретара Уједињених нација, али ми нисмо убеђени да ће то бити крај "косовске приче". У потпуности смо против било каквих вештачких рокова, и сматрамо да преговори треба да трају онолико колико је потребно, док се не пронађе компромисно решење - каже Александар Алексејев, амбасадор Руске Федерације у Србији.

Како, по вашем мишљењу, треба да изгледају ти разговори?

- Сигуран сам да су директни преговори - најбољи. Шатл-дипломатија је, такође, могућа, али само као допунска мера. Ко би водио преговоре? Међународна "тројка"?

- "Тројка" не може да води преговоре, може да их

олакша, да има неку врсту посредничке функције, и ја мислим да би испуњавање те улоге било добро за све.

Слажете ли се да треба да се преговара, пре свега, о статусу?

- За мене, питање "број један" је статусно питање. И многа решења за тзв. нестатусна питања, до којих ће се, можда, доћи током преговора, зависе директно од статуса.

Која би била мера компромиса коју Русија очекује у косовском процесу?

СВЕ БЛИЖИ СМО

ДОШЛИ сте у Србију пре скоро три године. Колико су српско-руски односи данас бољи него тада?

- Односи наше две земље су напредовали. За мене је то велико задовољство. Постоје помаци у многим областима. Говорили смо већ о области политике, пре свега, о косовском питању. Веома добро стојимо и у економској сарадњи - ми смо економски партнер Србије "број један".

Који су то пројекти?

- На пример, изградња гасовода, приватизација НИС-а, ЈАТ-а, изградња карго-терминала на београдском аеродрому.

Колики годишњи обим инвестиција из Русије може да очекује српска привреда?

- Немам амбиција да нагађам колико би то могло укупно да буде новца. У области трговине, међутим, мислим да међусобна размена може да достигне три милијарде долара.

- То је свака мера компромиса која би била прихватљива и за Београд, и за Приштину.

Да ли би се, онда, Москва сложила и са поделом Косова?

- Знате, ми смо легалисти, и до сада смо потпуно поштовали заједнички став Контакт-групе да је подела Косова - немогућа. Ако је то, међутим, нека идеја Београда, можемо о томе да разговарамо.

Је ли до сада било таквих идеја из Београда, или из неке друге престонице?

- Из Београда сигурно не. Видео сам изјаву представника ЕУ у преговарачкој "тројки" Волфганга Ишингера, и мислим да је у њој ова замисао први пут званично изнета.

Очекујете ли да проблем Косова и Метохије буде решен у догледно време?

- Мислим да је најважнији компромис. Колико ће преговори трајати, то је друга ствар. Највиши интерес је, понављам, проналажење праведног, компромисног решења, у складу с међународним правом и европском стабилношћу.

Од кога зависи да ли ће исход бити такав?

- Зависи од свих: од Београда, од Приштине, од међународних посредника.

Да ли Москва очекује да Београд, трагајући за компромисом,

НИСМО ЗАМЕНА ЗА ЕВРОПУ

СРБИЈА и Русија воде заједничку политику, напредују економски односи - може ли Русија Србији да буде могућа замена за Европску унију?

- О томе никада нисмо причали. Не желимо да будемо замена. Наши односи са Србијом имају велики значај, али ту не може да буде никакве уцене: или ми, или Европска унија. Ако ви желите да идете у ЕУ, ако су они спремни за ваш долазак, срећан вам пут. Без обзира на ваше односе са Бриселом, мислим да наши односи имају добру перспективу.

сом, у нечему попусти?

- Имамо потпуно поверење у наше пријатеље у Београду и сигуран сам да ће они све учинити да дођемо до компромисног решења.

Из свега што сте рекли, може се закључити да Србија и Русија воде - заједничку политику?

- Имамо све разлоге да кажемо да Москва и Београд сада воде заједничку политику. Наши ставови су веома близу, наше виђење преговора такође, зато могу да закључим да је реч о заједничкој политици.

ОЛИМПИЈСКА ПРИЛИКА

СРБИЈА и Русија имају закључен уговор о слободној трговини. Да ли он функционише, с обзиром на то да га руска Дума није ратификовала?

- Да, он функционише, а ми треба да разговарамо како да искористимо неке додатне могућности. Поменимо, пре свега, грађевинарство. Српска грађевинска предузећа имају веома добру репутацију у Русији и сада имају послове од око 200 милиона долара годишње. То није лоше, али сада можете да направите много боље резултате, посебно у Сочију.

Мислите на Зимску олимпијаду 2014. године?

- Да, али то за нас није само Олимпијада. Желимо да искористимо овај догађај, као повод за реконструкцију црноморског региона, који мора да изгледа потпуно другачије. Српске фирме већ раде у Сочију, и било би веома добро да искористите своје одличне односе у овом региону и направите велики посао.

Како смо дошли до тога?

- Узајамним добрим разумевањем, заједничким циљевима, као што су поштовање међународног права и очување темеља европске безбедности и стабилности.

Сматрате ли да је Савет безбедности УН једино место где може да се донесе одлука о будућности Косова и Метохије?

- Нема сумње. То је једина институција која може да донесе одлуку о Косову.

У Србији, понеки медији плаше грађане могућим прегласавањем Русије у Контакт-групи. Постоји ли опасност од тога?

- Не. Контакт-група ради на принципу консензуса.

13. август 2007. (Вечерње новости)

Косовски Албанци: Нисмо спремни за даље

Чеку: О независности Косова нема преговора

Премијер Косова **Агим Чеку** је поновио да о независности Косова нема преговора. Рекао је да је преговарачки тим снажно бранио овај став на састанку са тројком Контакт групе.

"Снажно смо подржали став да о независности Косова нема више преговора и представили смо ставове који су за нас свети: сувереност Косова и непроменљивост његових граница. Ове ставове ћемо бранити и током 120 дана", рекао је премијер Чеку у недељном говору на радију.

"Доста тога треба да урадимо до тог дана. Треба да део енергије сачувамо за тај дан, када ћемо на цивилизован и организован начин доказати свету да смо заслужни и способни да створимо и управљамо државом", рекао је Чеку. Такође је рекао да актуелна политичка ситуација и циљ који желимо да постигнемо "налажу самодисциплину".

"Ништа се не дешава случајно. Не смемо да дозволимо да умор, који се акумулирао током ових осам година, доводи у опасност наше високе ставове", нагласио је Чеку.

Тачи: Независност је компромис Приштине

"Надгледана независност је компромис који је прихватила Приштина и о њој нема више преговарања", изјавио је **Хашим Тачи**, председник Демократске партије Косова, у интервјуу за Глас Америке. Он је рекао да ни једна друга опција није могућа и да Косово не може да трпи други "статус кво" после осам година ишчекивања решавања статуса.

"Између Приштине и Београда, за политички статус не може да постоји компромис. Став Приштине је веома јасан – суверено и независно Косово. Србија претендује да Косово буде део Србије, што је немогуће, у потпуности неприхватљиво од стране међународне заједнице и косовска страна то одбија. Ми смо већ прихватили компромис. Независност са цивилним, међународним надгледањем је компромис. Ми само желимо да се усвоји процес и предлог господина Ахтисарија за независно Косово, уз подршку САД-а, ЕУ-а, генералног секретара ОУН-а и држава око Косова, као и да се, што је пре могуће, донесе одлука о међународном признавању Косова", рекао је Тачи.

Реџеџи: Замена – северно Косово за Прешево

Бивши премијер Косова, **Бајрам Реџеџи**, изјавио је да ако међународна заједница предложи поделу Косова, северни део Косова заменићемо за Прешевску долину. Реџеџи је оценио да косовски преговарачки тим, у случају нових одлагања решавања статуса Косова, треба да да оставку. Мишљење бившег премијера је да је једино решење да скупштина Косова прогласи независност.

Подела Косова Сејдиу: Размотрићемо учешће у преговорима

Председник Сејдиу је рекао да је подела Косова неприхватљива и да је територијална целовитост неповредива. То је изјавио после Ишингеровог коментара да ће се тројка сложити са било којим решењем око кога се договоре Приштина и Београд, не искључујући поделу Косова.

Председник Косова, **Фатмир Сејдиу** изразио је своју одлучност против поделе Косова оценивши ту опцију као неприхватљиву. "Нисмо добили зва-

ничну молбу, ви знате да круже различите идеје али су оне за нас неприхватљиве", рекао је председник Сејдиу.

Сејдиу није искључио могућност да Приштина размотри учешће у преговорима ако се као алтернатива предложи подела Косова.

Сурои: Нисмо спремни за даље компромисе

"За нас око независности нема компромиса, то смо и прејуче поновили међународној тројци и наставићемо да понављамо. Нека се не труде на нађу компромис, јер за то нема потребе", рекао је **Ветон Сурои** током сусрета са неколико становника села са севера Ђаковице.

Ако се 10-ог децембра не прогласи независност – на улици

Студенти приштинског Универзитета организују прославу

независности Косова. Ако се догоди да се независност не прогласи 10-ог децембра када и Контакт група предаје свој извештај генералном секретару УН-а, студенти приштинског Универзитета и добровољни грађани чекаће

ис-пред парламента све док не дође до проглашења.

14. август 2007. (Косовски информативни центар)

Ишингер: Директни преговори средином јесени

Представник ЕУ у посредничкој „тројци“ Контакт групе **Волфганг Ишингер** изјавио је јуче да би директни сусрети Београда и Приштине могли да буду организовани средином јесени.

Ишингер је у интервјуу радију Дојче веле рекао да ће се тројца посредника (ЕУ, САД и Русија) с највишим званичницима у Београду и Приштини поново састати већ крајем овог месеца. „И у Србији и на Косову током наредних месеци би требало да буду одржани избори. У Београду нам је са забринутошћу указано

да би уколико би на Косову дошло до немира, то ојачало радикалне снаге у Србији“, рекао је представник ЕУ берлинском радију.

Према Ишингеровим речима, српска страна је гарантовала посредницима Контакт-групе да ће учинити све да са њене стране не буде никаквих провокација. У Приштини су такође добили слично обећање од косовске стране. „Тиме је учињен први мали корак стварања поверења... Тројка зна је да је ово веома тежак подухват, али не прихватам тврдње да је немогућ“, казао је немачки дипломата.

13. август 2007. (Танјуг)

ИЗЈАВА ИШИНГЕРА ИСХОД ДУБОКЕ ФРУСТРАЦИЈЕ ЕУ И УН

13. август 2007. (ББЦ) Посредничка "Тројка" Контакт групе је крајем недеље и то-ком овог викенда обавила први обилазак региона током којег је најављено да неће износити предлоге за решење косовског питања, већ да то остаје на двема странама, као и да је обавезна да поднесе извештај генералном секретару УН 10. децембра.

После тог датума ће, по речима представника Европске уније у "Тројки" немачког дипломате Волфганга Ишингера, бити на чланицама Савета безбедности да одлуче о наредним корацима.

Ишингер је међутим у недељу у Приштини, како изгледа, наговестио и две промене досадашње политике према Косову. Прво, да је и територијална подела прихватљива ако се Београд и Приштина тако договоре а друга, да би приближавање и Србије и Косова Европској унији могло да зависи од њихове способности да постигну компромис.

Брисел за сада и даље званично тврди да су, бар када је о Србији реч, европска интеграција и решење косовског питања два сасвим одвојена и неповезана питања.

Председник пројекта за југоисточну Европу вашингтонског центра Вудроу Вилсон Џон Ситилидис каже тим поводом за ББЦ да не треба бити изненађен таквим најавама ако се заиста и обистине:

"Уочавам дубоку фрустрацију унутар "Тројке" али и Европске уније и Уједињених нација због нерешеног косовског питања. Посебно због наизглед непомирљивих ставова Београда и Приштине. Пошто верујем да је свима у интересу дипломатско решење, а не решење које је изнуђено насиљем или претњом насиља, мислим да је сада нагласак стављен на

испитивање свих могућих опција и сценарија без икаквих предуслова или унапред одређеног коначног решења".

На опаску ББЦ-ја да се до сада о територијалној подели говорило, и говори, као о најгорем могућем решењу због могућих импликација по будућност Македоније и Босне, Џон Ситилидис узвраћа оценом да он на то гледа другим очима:

"Ја на то гледам с потпуно супротног становишта. Свако ко подржава независно Косово истовремено подржава комадање Србије. Ако је комадање Србије прихватљиво, зашто не отићи корак даље и поделити Косово како би се дошло до решења које је прихватљивије Београду. Дакле, у суштини овде није у питању принцип територијалне поделе већ коју територију и где је треба тачно поделити. Истовремено, међутим, верујем да је америчкој администрацији, бар у овом тренутку, веома тешко да учини било шта што би је удаљило од Ахтисаријевог предлога и независног Косова".

О другој најави промене досадашње политике према региону односно о ставу да би европска интеграција и Србије и Косова могла да буде условљена њиховим договором, Џон Ситилидис каже да је Брисел одавно требало да повуче та-кав, по његовом мишљењу, мудар потез:

"Време је да Европска унија преузме свој део терета и постане утицајан фактор пошто је овде реч о пре свега европском проблему. Унија је та која ће морати да , да тако ка-

жем, живи са исходом овог процеса и буде присутна у региону када Америка, Русија и Уједињене нације оду са Косова. Зато је и важно да Брисел јасно стави до знања и Београду и Приштини да ће њихово евентуално учлањење у Унију зависити од начина на који приступе међусобним преговорима о будућности Косова".

На констатацију да би, уз понављање неопходности сарадње са Хагом, Србија могла да и ово повезивање доживи као још једно, па можда и неприхватљиво условљавање, Џон Ситилидис каже:

"Добро дошли у Европску унију. Европска унија има право да поставља какве год услове она жели свакој држави која тежи да јој се придружи. Овде од Београда с пуним правом захтева да реши веома озбиљан унутрашњи и спољашњи проблем пре него што се учлани у Унију. На Србији је да се одлучи између Косова и Европе а на Бриселу да буде јасан и да помогне Србији да схвати да је ово друго у њеном сопственом интересу. Наравно, флексибилност морају да покажу и косовски Албанци којима Запад мора јасно да поручи да никако насиље неће бити толерисано. Косовским Албанцима би, поред тога, требало ускратити безусловну независност све док не науче да играју по међународним, а не по сопственим правилима".

Џон Ситилидис

Зграда парламента ЕУ - нова Кула вавилонска —

како помоћи да се споразумеју Београд и Приштина

Нису ли међутим најновије најаве промене политике према региону више последица неслагања Запада и Русије, дакле унутар "Тројке", него наизглед непомирљивих ставова Београда и Приштине, гласило је наредно питање ББЦ-ја:

"Решење косовског питања не може да буде наметнуто. Без демократски исказаног пристанка народа Србије и Косова, готово је сигурно да ће поново избити насиље без обзира на све могуће предлоге и претње НАТО-а или Уједињених нација. Зато је важно да преговори трају колико год је потребно да се дође до компромисног решења. Једнострано проглашење независног Косова би уназадило читав регион у којем би поново могло да избије насиље", процењује за ББЦ Џон Ситилидис из вашингтонског Центра "Вудро Вилсон".

Ситилидис још каже да у случају обнове насиља на Балкану не треба аутоматски очекивати интервенцију НАТО-а. Пре свега зато што, по његовој оцени, треба имати у виду да је алијанса преоптерећена обавезама у другим деловима света али и због неслагања Америке и неких европских савезника о употреби силе у решавању међународних криза.

СТАВ ЕУ НЕПРОМЕЊЕН

13. август 2007. (Б92, ФоНет, Бета)

Београд и Приштина морају генерално да унапреде своје односе, јер је тај напредак повезан са Европском унијом, рекао је Петручи. Он је казао да је став Европске комисије непромењен и да је план Мартија Ахтисарија најбољи могући компромис за две стране у преговорима о будућем статусу КиМ. Петручи је навео да су главне активности у процесу решавања статуса Косова на Контакт групи и њеној посредничкој тројци.

Представник Европске уније у посредничкој тројци за разговоре о статусу Косова Волфганг Ишингер изјавио је да је принцип "тројке" да ће се сагласити с било којим решењем које стране успеју да постигну.

"Ми као 'тројка' нећемо давати никакве предлоге, ни поделу, ни било шта друго. Но, јасно смо рекли обема странама да је принцип 'тројке' да прихвати сваки договор који стране успеју да постигну. То укључује све опције", каже он.

На питање да ли то значи да би се "тројка" сагласила и с поделом Косова, он је рекао: "Ако то они желе."

Ишингер је у изјави за приштински Зери навео да ни он ни "тројка" не предлажу, нити подржавају, поделу Косова. Наводећи да су га неки медији погрешно интерпретирали, Ишингер је изјавио да "тројка" не предлаже ниједну специфичну опцију као решење за статус Косова, посебно не поделу. Упитан да ли подела Косова може бити тема расправе ако једна од страна то предлаже, Ишингер је за Зери рекао да Приштина и Београд неће водити расправу о питањима о којима претходно није постигнута сагласност. "Ако се једна страна не слаже, онда се расправа по специфичном питању неће водити", прецизирао је Ишингер.

Председник Општине Зубин Поток Славиша Ристић изјавио је да су Срби били у прилици да од три посредника чују да ће "тројка" учинити све да нова фаза у преговорима о статусу Косова буде организована што пре.

Главна уредница листа Политика Љиљана Смајловић каже за Б92 да је изјава Ишингера доказ да је западна политика доспела у ћорсокак и да се сада траже решења која су раније била неприхватљива.

"То значи и да САД немају уверење да ће успети да убеди европске земље да унилатерално признају независност Косова ако предлог не прође СБ УН", каже она.

"Очекујем да позиције Београда и Приштине остану исте и непомирљиве. Предлог за поделу Косова неће проћи јер, када би Србија пристала на преговоре о подели, то би дискредитовало њену преговарачку позицију", каже она.

"Није познато шта ће се догодити после 10. децембра, за када је предвиђено подношење извештаја 'тројке', а нисам сигурна ни да САД и Русија имају неки конкретан план шта тада, ако договора не буде", рекла је Љиљана Смајловић.

Функционер Пакта за стабилност југоисточне Европе Горан Свилановић је изјавио да Волфганг Ишингер нема право да поставља услове Србији за њено придруживање ЕУ, све док ЕУ не буде имала јасну политику о Косову, иза које ће стајати свих 27 земаља чланица.

Према речима Свилановића, наредних неколико месеци преговора о статусу Косова служи томе да све чланице ЕУ договоре око заједничке политике.

"Замислимо ми је да онда таква политика представља неки од услова за прикључивање. До тада не", нагласио је Свилановић. Свилановић је додао да се нада да ће све чланице Уније постићи јединствену политику о Косову, али да у овом

тренутку нема јединственог става иза којег стоји свих 27 земаља чланица.

"Чини ми се да им је најмањи заједнички именитељ, који би могао да их окупи, то да би одлука требало да буде донета у Савету безбедности, али то је толико опште да тешко може да се назове политиком", казао је Свилановић.

Подсетимо, Ишингер је приликом посете Приштине казао да придруживање ЕУ веома зависи од способности обе стране да дођу до компромиса: "Уколико тај компромис не буде постигнут, европска врата више неће бити отворена онолико колико би, надам се, свако у овом региону желео".

НА СТОЛУ И ПОДЕЛА КОСОВА

Један од чланова "тројке" контакт групе која посредује у новој рунди преговора између Београда и Приштине, немачки дипломата и представник Европске уније Волфганг Ишингер, нагласио је у недељу, током посете Приштини, заједно са колегама из "тројке" америчким дипломатом Френком Визнером и представником Москве Александром Боцан Харченко, спремност да се прихвати сваки споразум до којег би две стране могле да дођу.

Немачки дипломата је истовремено у недељу у Приштини, на новинарско питање, да ли ће "тројка" подржати поделу покрајине, одговорио: "Ми, као 'тројка' нећемо давати никакве предлоге, нити предлагати поделу, нити било шта друго. Али, јасно смо казали обема странама, да ће за нас бити прихватљиво свако решење око којег се договоре и усагласе Београд и Приштина".

Ишингер је овом изјавом, како примећују посматрачи, постао први високи представник међународне заједнице који помињање поделе покрајине као решење није аутоматски одбацио.

Ваља подсетити да принципи Контакт групе за тражење статуса Косова глас: нема поделе, нема повратка на стање пре 1999. године и нема припајања територије Косова некој другој држави.

Западне земље су раније трвдиле да би подела Косова могла да подстакне нову побуну Албанаца на југу Србије и у суседној Македонији.

Немачки дипломата је поновио и да је 10. децембар крајњи рок за подношење извештаја "тројке" Контакт групи: "Шта ће владе земаља урадити на основу тог извештаја кроз Савет безбедности УН или ван њега није на мени или 'тројки' да одлучи".

Ишингер је истовремено упозорио и Београд и Приштину шта ће се десити, уколико се не дође до решења статуса Косова: "Европска будућност, њихова перспектива да се приближе Европској унији, све то јако зависи од њихове способности да постигну договор. Ако не дође до тога, врата ЕУ неће бити отворена онолико колико се сви надају у овом региону".

Са члановима "тројке" контакт групе, током дводневног боравка у Приштини, разговарали су и представници Срба.

Представници Срба изјавили су после састанка да су охрабрени сусретом, јер су добили уверавања да ће се, у процесу тражења решења за статус те области, тежити компромисном решењу.

Један од саговорника "тројке" са српске стране, Оливер Ивановић, изразио је уверење да ће преговарачки процес трајати и након 10. децембра када "тројка" подноси извештај:

"Ово ће трајати и то је више него очигледно. Надамо се да ће доћи до одређеног померања и приближавања ставова јер у противном нема компромиса и нема решења. Оно што је за нас било важно јесте да истакнемо да се обема странама али пре свега овде на Косову објасни да уколико нема договора нема ничега односно да неће бити решења већ да ће доћи до наставка међународне мисије у неком облику".

Председник општине Зубин Поток Славиша Ристић се након састанка са међународним посредницима осврнуо на план Мартија Ахтисарија тврдећи да је он сада остављен сасвим по страни: "Ахтисаријев план неће, са било које стране, представљати неку обавезну основу од које ће се полазити у наставку будућих преговора. Али, она страна која мисли да из њега може нешто корисно да се извуче, слободна је да га користи".

Представници Срба су члановима "тројке" указали и на тежак положај неалбанаца на Косову, а Горан Богдановић је поновио старе ставове београдског преговарачког тима, чији је и сам члан: "Витални интереси српске заједнице су, у овом тренутку, пре свега да Косово и Метохија не добије независност, да је план Мартија Ахтисарија апсолутно неприхватљив и да не може бити основа за будуће разговоре. Директни разговори између Београда и Приштине су много боља опција него шатл-дипломатија", оцењује Богдановић.

Иначе, током разговора које су у суботу са члановима "тројке" водили албански представници власти на Косову, исказано је уверење да ће Косово до краја године бити независно и да о таквом статусу покрајине, нема преговора. Волфганг Ишингер је најавио да ће већ крајем овог месеца међународни посредници наставити разговоре са званичним Београдом као и са Приштином.

У недељу је, иначе, отказано заједничко обраћање чланова "тројке" контакт групе новинарима, а од новинара и неких представника међународних институција у Приштини се

могло чути да је до отказивања конференције за новинаре дошло због наводне свађе између представника САД и Русије, Френка Визнера и Александра Боцана Харченка.

Претходно је тројка Контакт групе, коју чине представници Европске уније Волфганг Ишингер, Русије Александар Боцан Харченко и САД Френк Визнер, саопштила да неће износити своје предлоге о будућем статусу Косова, већ да инсистира на консензусу Приштине и Београда.

У суботу су се међународни представници састали са командантом Кфора Роландом Катером и замеником шефа УНМИК-а Стивенем Шуком, а одржали су и одвојене састанке са председником и премијером Косова, Фатмиром Сејдиуом и Агимом Чекуом.

"Нисмо овде да предложемо, овде смо да тражимо консензус. Сложићемо се са оним о чему се буду сагласиле обе стране", рекао је новинарима амерички представник Франк Визнер након разговора са представницима Кфора, УНМИК-а и косовских институција.

Представник Европске уније Волфганг Ишингер је рекао да је будућност Косова веома важно питање за будућност Европе.

"Ово је добар почетак веома тешког процеса", рекао је Ишингер напомињући осмогодишња политичка и друга улагања ЕУ на Косову.

Руски представник Александер Боцан-Харченко је рекао да се питање статуса Косова мора остати у оквиру Савета безбедности.

"Олакшаћемо постизање компромисног решења, преко споразума између Приштине и Београда", рекао је Боцан-Харченко.

Амбасадор Ишингер је у петак изјавио да је намера "тројке" да преговоре настави "веома брзим темпом", што, како је навео, значи да би следећи сусрет могао бити организован већ до краја месеца.

Он је додао да не може да каже да ли ће тај сусрет бити у Београду или ће званичници Србије и Косова бити позвани да дођу у неки европски град.

УНМИК-ОВ ИЛИ СРПСКИ ПАСОШ?

Око 40 земаља, укључујући већину чланица ЕУ те САД, признају УНМИК-ов Путни документ, који је становницима Косова замена за пасош. Међутим, при путовању са овим документима не пролази све тако глатко. Због нерешеног статуса Косова то су привремена документа, што често изненади многе раднике на границама, па се врше додатне контроле и проверавања. Стога, многи косовски Албанци и даље ваде српске пасоше.

Мада Мисија Уједињених нација на Косову (УНМИК) већ годинама издаје исправе за путовање у иностранство, косовски Албанци и Срби и даље у великом броју долазе у Ниш, Јагодину, Лесковац или Крушевац, где се налазе измештени секретаријати унутрашњих послова у чијој су ингеренцији раније биле поједине косовске општине. То је једини начин да житељи Косова добију пасоше непостојеће СР Југославије које и даље признају све земље у свету. Начелник Управе за грађанска стања Ниша Горан Ђорђевић описује како су огромни редови који се могу видети испред шалтера ове установе, постали део свакодневице:

„Како је долазило до смиривања политичких тензија на Косову све више косовских Албанаца је долазило у Ниш ради прибављања ових докумената. Тако је рецимо за ме-

сец јули наша управа примила преко 10.000 хиљада захтева. Грађани албанске националности су највише заинтересовани за издавање пасоша. Велики број захтева добијамо и преко наших дипломатско конзуларних представништава. Није било никаквих инцидентних ситуација, није било никаквог незадовољства, никаквих рекламација од стране Албанаца који долазе са Косова нити од наших суграђана Нишлија тако да смо у принципу задовољни.“

У једном кратком периоду након успостављања међународног протектората 1999. године, остаци државне администрације Србије издавали су пасоше и друга документа у самој Приштини. Када то више није било могуће, тај посао су преузеле, уз међународну помоћ, поједине невладине организације, о чему разговарамо са координатором Центра за развој грађанског друштва Ненадом Стојановићем:

„Интересовање је било јако велико. Преко 1000 људи је долазило месечно, потпуно бесплатно, до одређеног документа. Главни циљ је био да тим социјално угроженим категоријама, избеглим лицима и Абанцима са Косова који нису имали финансијских средстава, прибавимо одређене документе који су им требали. То су углавном била документа као извод из матичне књиге рођених, венчаних, држављанство – то све им је требало да би добили пасош или личну карту. Сви ти људи су морали, поред тога што плаћају превоз до Ниша, да доживљавају разна шиканирања и перипетије да би прибавили документа.“

Наша дописница из Ниша Душица Пешић, разговарала је са неким од оних који проводе сате чекајући у реду за пасоше и

друга документа, која су предуслов за добијања ове путне исправе:

„Ја сам из Приштине, мој пасош је италијански тако да правим наш, југословенски.“

„За личну карту, боље овде него на Косову.“

„Моја жена је са Косова а живим горе у Немачкој. Дошли због пријаве детета, да добијемо нови пасош за дете.“

Омогућавање косовским Албанцима да добију пасоше, постао је у последње време један од уносних илегалних послова. Да би добили те папире они морају да уђу у Србију, а у Србију не могу да дођу без тих документа, тако да су при-нуђени да плаћају по неколико стотина евра разноразним по-средницима. Неретко су у те прљаве послове умешани и по-лицајци из Србије, тако да је било више случајева хапшења припадника МУП-а због узимања мита, о чему разговарамо са председником Савета за борбу против корупције Верицом Бараћ:

„Та системски доминантна корупција је уграђена у сам систем функционисања власти и нема ниједне области која ни-е корумпирана, полиција и било која друга област. Међутим, корупција је кривично дело и веома је добро ако се откривају и санкционишу та дела. Оно што може да не буде добро то је селекција. Да ли се то ради иначе као правило или се то ради управо зато што су то давали Албанцима.“

Наравно кључно је питање зашто косовски Албанци, који не признају Србију као своју државу, и даље узимају српске пасоше. Адвокат Никола Баровић:

„Могу бити веома различити разлози, али је довољно сетити се и прагматичног разлога. На пасошким контролама, било где у свету или Европи, полицајци су рутински научили на пасоше, путне исправе које издају државе, а увек са позорношћу реагују када се ради о путној исправу, пасошу, који изда међународна организација. Та разлика да се рутински прима исправа коју је издала држава а са појачаном позорношћу нешто што је издала међународна организација, каквих је мало, наводи оне који чешће путују да узимају пасоше које издају државне власти.“

600.000 "УНМИК пасоша"

Није пасош, али се уз помоћу њега путује, углавном са визом, што опет понекад није лако. Путни документ УНМИК-а је врста привременог пасоша, који се издаје косовским грађанима, посто Косово нема решен статус. Када је 1999. године суспендована српска власт на Косову и успостављена међународна цивилна мисија УН, требало је решити и питање докумената, личних карата и пасоша.

„Овај документ је заснован на Резолуцији 12 44 и омогућава људима да путују. Одлука је донета пошто је многим на Косову био потребан некакав документ“, каже Иванко.

До сада је више од 600.000 грађана добило Путна документа, која многи називају УНМИК пасошима. Артан Гаси је недавно путовао у Немачку.

„Путовао сам у земље Европске уније, тачније у Немачку. Процедура за добијање визе је нормална. Пошто се предају сва неопходна документа на визу се чека максимално две недеље“, каже Артан додајући да има и оних који нису добили визе али углавном због непотпуне документације. Тренутно око 40 земаља признаје УНМИК-ов пасош,

најчешће уз одговарајућу визу, док се у Македонију и Албанију може путовати и без визе. Србија не признаје ни УНМИК-ову личну карту а ни путни документ. Иванко каже да је УНМИК преговарао са ЕУ и неким другим земљама како би помогао да се документ призна.

„Већина земаља које признају путни документ су европске, затим САД, као и скоро све земље региона сем Србије“, каже Иванко, додајући да од самих земаља зависи да ли ће признати документ.

Међутим, пошто се ради о привременим документима иза којих не стоји ниједна земља, већ УН, често се на границама појединих земаља врше додатна проверавања и контроле. Такође се по визу мора ићи у неку земљу из окружења. Због тога а и неких других процедуралних разлога, многи становници Косова су скептични када су у питању УНМИК документа.

Суада Спахија из Приштине, каже да је имала УНМИК-ов документ али његово важење не продужава.

„Имала сам УНМИК-ов документ, али му је истекао рок. Процедура за продужење дуго траје, а потребно је предати пуно докумената. Има и других тешкоћа, каже Суада и описује један догађај од пре неколико година.

„Када сам путовала са другарицом у Тунис, ја сам имала српски пасош а она путни документ, због тога су нас на аеродрому држали готово сат времена, највероватније нису знали какав је то документ, постојала је доза сумње“, каже Суада.

Због оваквих проблема, многи грађани Косова још увек поседују српске пасоше, који је равноправно важећи документ на Косову. Али, како се до њега долази?

Током конфликта 1999. године сва матична документа пренета су у центре у Србији. Тако се на пример документа становника Приштине налазе у Нишу, Пећ је у Крагујевцу а Призрен у Крушевцу.

Али да би се дошло до српског пасоша потребно је најпре извадити многа друга српска документа: извод, држављанство, личну

карту. Захтеви се подносе у Грачаницу или некој другој српској енклави, одакле се шаљу у Канцеларију Републике Србије у Косову Пољу, а затим у одређене градове у Србији. Након две недеље пасоши су готови и враћају се на Косово. Истовремено, многи Албанци иду у Србију да ваде пасоше, јер је процедура много бржа.

Суада Спахија каже да редовно продужава српску личну карту и пасош, пошто су та документа свуда призната и лакше се може путовати.

„Ја и даље користим српска документа пошто често путујем у Босну и Нови Пазар, где могу само са личном картом. Такође српски пасош траје 10 година, и верујем да пошто је Србија држава лакше се путује са њеним пасошем и лакше се добија виза“, каже Суада.

Тако становници Косова имају Путне исправе УНМИК-а или српске пасоше, а многи оба документа. Скупштина Косова је недавно усвојила предлог закона о привременим путним документима. Званичници косовског Министарства унутрашњих послова, у чијој је надлежности издавање путних докумената, су недавно истакли да се чека одлука о статусу и самим тим изгледу симбола, како би могла почети израда докумената Косова.

Радио Слободна Европа, 15.08.07 —
Слободан Костић, Анамари Репић

Некад се са овим пасошем путовало без проблема

АМЕРИКА ПОТУРА КЛИПОВЕ У ПРОЦЕС

БЕОГРАД - Представник Русије у тројки Александар Боцан-Харченко најавио је јуче да ће следећи састанак делегација Београда и Приштине са посредницима бити одржан у Бечу 29. и 30. августа, као и крајем септембра. На првом виђењу неће бити директних преговора, већ само одвојених консултација, али је почетак директног дијалога један од „приоритетних циљева“ платформе тројке. Боцан Харченко је истакао да нема прејудуцирања решења и да посредници неће давати своје предлоге, већ само стимулисати стране да трагају за компромисом. Према томе, казао је Харченко, тврдња како је тројка спремна да помогне етничку поделу Космета представља „отворено подметање“. Реалну поделу тројке, нико, међутим, није вољан ни да призна, а камоли да тумачи шта она значи за процес који још није ни почео.

- Посредници су сагласни да признају сваки, па и најневероватнији компромис, који задовољава обе стране, укључујући и поменути поделу Косова или неки други подједнако фантастичан сценарио - додао је јуче руски представник појашњавајући у ком случају би „прогутали“ поделу.

Оваквим тумачењем свакако је дао подршку изасланику Брисела Волфгангу Ишингеру, те се може помислити да посредници од старта функционисају као солидаран тим, слојан и јединствен. Међутим, већ у првој посети Приштини, Визнер је, прича се, испосвао Харченка, који му није остао дужан, а званични Вашингтон је поврх тога јуче поновио да је независност једино решење.

Толико и о флоскули руског дипломате да су „сви схватили неопходност компромиса и да је на тој основи израђена платформа тројке, чији је принципијелно важан елемент пуна

приврженост Резолуцији 1244 СБ УН и руководећим принципима Контакт групе“.

Значи, иако је Харченко посебно нагласио да је један од принципа „одсуство прејудуцирања“, амерички партнери су два пута у два дана озбиљно опструирали и процес и његову платформу. Суочене с овим чињеницама, земље Контакт групе више гледају да ствар гурну под тепих, а у елегантном негирању предњачи Немачка као доскорашња председавајућа ЕУ и земља која је делегирала Ишингера.

- Ми не видимо да постоји проблем супротстављених ставова и не желимо да коментаришемо какав то исход може да има у процесу, јер тројка нема проблем. Сем тога, говоримо о појединачним иступима неког од чланова тројке, а Немачка подржава процес који воде медијатори и њихове званичне, заједничке, а не појединачне принципе - истакли су за Глас представници немачког МИП-а.

Дакле, 29. август чекамо у не баш мирољубивој атмосфери, са једном официјелном платформом која се може променити ако Београд и Приштина договоре да покрену такво питање. Али, да ли је можда довољно да једна страна има „свог“ човека у тројци, па да се о нечему расправља или не расправља без обзира на ону другу страну? Тако се враћамо на питање поделе.

- Ми смо легалисти и до сада смо потпуно поштовали заједнички став Контакт групе да је подела немогућа. Ако је то, међутим, нека идеја Београда, можемо да разговарамо - поручио је руски амбасадор Александар Алексејев и додао да нема опасности да Русија буде прегласана у Контакт групи, јер она ради на принципу консензуса. *Глас јавности—15.08.07*

НЕЗАВИСНОШЋУ ДО „ВЕЛИКЕ АЛБАНИЈЕ“

ЛОНДОН - Амерички стручњак Тед Гејлен Карпентер, из института Кејто у Вашингтону, оценио је да је политика Запада према Косову мотивисана страхом од албанске побуне, за коју мисле да је неминовна ако Косову буде ускраћена независност, која би, међутим, тврди он, пробудила сан о „великој Албанији“, преноси Танјуг.

- Није подела Косова, већ независност тај фактор који ће дати огроман подстицај сновима о „великој Албанији“, рекао је Карпентер за Би-Би-Си.

Указујући да западне дипломате мисле да ће независност Косова једном заувек решити проблеме на Балкану, амерички аналитичар сматра да ће се догодити управо супротно.

- Мислим да ће независно Косово дати нову снагу жељама за формирањем „велике Албаније“ - то подразумева полагање права на територију не само Црне Горе, Македоније и Србије, већ и на делове северне Грчке. То ће бити почетак новог циклуса, у најмању руку, немира на Балкану. Све ће то у великој мери бити последица кратковидости западне политике у том делу света још од почетка деведесетих година, рекао је он.

Према његовом мишљењу, с обзиром на у овом тренутку друге веома лоше опције, најбоље решење је „наметнута“ територијална подела Косова.

- То би било најмање лоше решење, којим би се барем заштитила већина српске мањине и највећи део њене културне баштине на Косову. Мислим да би Албанци, иако би се

Велика Албанија

бунили, на крају ипак пристали на такво решење - једино је важно да им се тотално не ускрати могућност да добију независност, сматра амерички стручњак.

Карпентер је оценио да је једини начин на које би САД одустале од досадашње полиике подршке независности Косова био да добију веома јасне сигнале највећих чланица Европске уније да се не слажу, а да, тренутно, у том контексту Вашингтон добија помешане сигнале.

- С друге стране, руско противљење је већ унапред урачунато - већ месецима је

јасно да Русији неће бити дата прилика да стави вето на независно Косово у Савету безбедности Уједињених нација, казао је амерички аналитичар.

- Контакт група ће на крају преbacити питање на Европску унију, чије највеће чланице - Британија, Француска и Немачка - и даље сматрају да Косово треба да буде независно. Према томе, Москва неће моћи да блокира такав исход, иако ће то озбиљно оштетити односе Запада с Русијом“, закључио је Карпентер.

Глас јавности—16.08.07

АКО ОДЕ КОСМЕТ, НИШТА ОД УЛАСКА У ЕВРОПСКУ УНИЈУ

Након данашњег састанка Контакт-групе у Лондону, међународна посредничка "тројка" за преговоре о будућем статусу Косова и Метохије, коју чине представник ЕУ Волфганг Ишингер, САД Френк Визнер и Русије Александар Боцан-Харченко, долази у петак у Београд. – У овом тренутку нико не зна тачно шта ће се дешавати следећих месеци – ни колико ће трајати преговори, ни какав ће бити њихов формат (шатл-дипломатија, директни преговори, нешто између тога двога), ни како ће бити прецизно одређене преговарачке теме, па ни када ће бити поднет извештај Бан Ки Муну – каже за "Дневник" бивши координатор државног преговарачког тима проф. др Леон Којен.

– Тренутно знамо да се руско виђење преговора суштински разликује од америчког и европског, као што ни америчко и европско нису подударни у свим нијансама. У наредне две три недеље биће јасније о чему су чланице "тројке" успеле да се договоре међу собом, као и шта су постигле на првим састанцима у Београду и Приштини. Тек тад ће моћи да се каже да ли се ишта променило у односу на садашњу ситуацију – која за Србију није идеална, али је неупоредиво пово-

Леон Којен и српски преговарачки тим

љнија него за косовске Албанце, чије су се наде у брзу независност истопиле као снег на сунцу.

Ипак, из Приштине се чује да је независност за њих свршена ствар и да они о томе више немају шта да преговарају?

– Не треба заборавити да су Албанци то исто рекли и када је у јесен 2005. званично отворен статусни процес. Прошло је готово две године, а Косово није ни за корак ближе независности. Пре би се рекло да је даље од ње, јер је сад свакоме јасно да Савет безбедности УН неће донети нову резолуцију која би отворила пут независности Косова. Али, албански лидери су годинама говорили да је независност готова ствар, па им је сад готово немогуће да преиспитају своју политику. Зато сваки ударац који претрпе само изазива још жешћу реторику.

На шта тачно мислите?

– Пре три дана у Приштини је саопштено да Албанци одбијају сваки разговор о три ствари: о независности, о подели Косова и о Ахтисаријевом плану. Ипак, Сејдију, Чеку и остали добро знају да је Ахтисаријев план пропао и да ће морати да преговарају о статусу, али не знају како с тим при знањем да изађу пред своју јавност, којој су до јуче причали бајке. Њихови медији их, уз то, стављају на тиху ватру, јер непрекидно траже нове доказе непопустљивости, као да то

може донети неки резултат. Отуда овакве изјаве, које ће у пракси брзо морати да порекну.

Поједини аналитичари тврде да се у предстојећим данима и недељама неће много питати ни Београд ни Приштина, већ да ће се то време искористити за приближавање ставова унутар Контакт-групе?

– Сигурно је да ће велике силе, а пре свега "тројка" унутар Контакт-групе, имати одлучујући утицај на исход косовске кризе. Али то не значи да се непосредни актери, а поготову Београд, ни за шта неће питати – када би било тако, не би ни било преговора, већ би одлука била донета,

Вицепремијер Ђелић ипак тврди да су питање статуса Косова и европска интеграција Србије два потпуно одвојена процеса?

– Тренутно можда и бриселској и нашој бирократији одговара да се праве да је тако. Али здрав разум говори супротно. Европска интеграција Србије и питање статуса Косова могли би бити два одвојена процеса једино када би Брисел изричито рекао да је за ЕУ независност Покрајине искључена. Тиме би у Бриселу признали да је статус Косова унутрашње питање Србије које се решава уз посредовање УН и, бар начелно гледано, решавање тог питања не би морало да утиче на процес прикључења Србије ЕУ. Пошто се ЕУ, нажалост, изјаснила за независност Косова, ствари стоје сасвим друкчије. Европљани ће доста брзо морати дефинитивно да изаберу: да се заједно са Србијом заложе за компромисно решење на Косову, или да, као досад, подржавају албанску тежњу ка независности. По мом мишљењу, власт у Београду има све разлоге да отворено позове европске политичаре да се изјасне. Тактичко претварање да косовско питање и европска интеграција Србије нису повезани само ће створити погрешан утисак да се Србија припрема да прећутно прихвати независност. А то би могло да покрене ланац догађаја с несагледивим последицама, укључујући и губитак европске перспективе за Србију.

Разговарао М. Стајић

ЛАЖНА ДИЛЕМА: КОСОВО ИЛИ ЕВРОПА

Леон Којен, бивши координатор српског преговарачког тима, рекао је у четвртак да би у случају да Европска унија једнострано призна независност Косова и Метохије Србија требало да обустави процес прикључења ЕУ. Објаснио је Којен да би Србија тада имала обавезу да одбрану свог интегритета стави изнад свог економског интереса. Нагласио је професор и да би се Европа отвореном подршком цепању наше земље ставила на страну српских непријатеља, па би самим тим постало бесмислено свако савезништво Србије и ЕУ.

Међутим, на Којена је исто вече, по већ устаљеној матрици, осуто медијско дрвље и камење. Шифровани медији, потпомогнути самозваним аналитичарима, невладиним драмосерима и професионалним "европејцима", одмах су почели да кукају како европска перспектива Србије нема перспективу, како се ми Срби, јелте, ни по коју цену не смемо одрећи "светле европске будућности", како Србија не може довека да буде талац косовског мита... Каква замена теза! Какав страшни, колективни мазохизам?! (наставак) —►

Истина је, људи моји, да дилема - Косово или Европа заправо не постоји. То је лажна, вештачки наметнута дилема. Лажна отуда што осакаћена Србија у Европској унији није више Србија, него у златно руно оденути богаљ. Али, лажна и отуда што Европска унија, ако нам на силу отме Космет, никада више неће бити само Европска унија. То ће онда бити насилничка, окупаторска формација с којом Срби, све и кад би хтели, напросто не могу да буду пријатељи. Бићу патетичан, али и сасвим конкретан - тражити од Срба да се одрекну Космета зарад ЕУ није ништа друго него тражити од Срба да веру продају за вечеру! Тражити од Срба да и после евентуалног отимања Косова буду љубитељи Брисела, значи тражити од жртве да љуби свог џелата. Перверзно, зар не?!

Небојша Крстић, саветник председника Тадића, има једну, морам признати, занимљиву контратезу. Крстић на блогу Пресса критикује став професора Којена и каже да би евентуално обустављање преговора Србије са ЕУ било једино у интересу српских непријатеља. Тврди Небојша да је, зарад српске будућности, без обзира на све, потребно наставити приближавање Европи. На први поглед тачно. Али, само на први поглед. Јер, ако пристанемо на отимање Косова, ако се јасно не одредимо према свима онима који би да нас на правди Бога осакате, ако унапред не кажемо коју цену смо сви заједно спремни да платимо да би Космет остао у Србији, онда ми престајемо да будемо озбиљна држава и нација. У том случају, Космет је само епизода. У том случају је само питање шта је и кад је следеће. Данас Косово, сутра Прешево, преко-

сутра Санџак, па онда Војводина... Није то параноја, није то теорија завере, то је сурова реалност.

Истина је, дакле, да је косовски испит најтежи и пресудни испит зрелости српске нације. Ако овога пута будемо умели да се сви заједно, као један, одупремо светским силницима, онда за све нас има наде. У супротном, постаћемо европски парија, закрпа, јадни остатак који нико више неће озбиљно схватати.

Ако, дакле, ову прилику не искористимо, ако на овом примеру не докажемо своју озбиљност и чврстину, нећемо имати прилику на поправни. Или јесмо или нисмо. Ако не сад, онда никад.

П. С. Они који актуелну, косовску ситуацију пореде са српском трагедијом у Републици Српској Крајини јесу у суштини злонамерни. Они, наиме, намерно превиђају чињеницу да Србија данас брани своју вековну, неспорну територију, они намерно прећуткују факат да су данас сви аргументи међународног права на нашој страни, они свесно прелазе преко истине да данашња Србија није она прокажена Милошевићева Србија. Коначно, они покушавају да сакрију и замагле добру вест да Србија данас није сама и од свих напуштена и да Србија сада, први пут у модерној историји, иза својих леђа има моћног и искреног заштитника.

Драган Вучићевић

10. август 2007.

ЕВРОПА ВРАЋА ИСТОРИЈСКИ "ДУГ" АЛБАНЦИМА

Шест европских сила одлучило је о "независности Албаније" 1913. године. Индиферентне према стратешким или геополитичким плановима, велике европске силе - Велика Британија, Аустро-Угарска, Русија, Француска, Немачка и Италија, веровале су да ће једна институција решити проблем - "амбасадорска Конференција" у Лондону, сачињена од њихових амбасадора, а под вођством бившег британског министра спољних послова, Сер Е. Греја.

Ова Конференција, која ни по саставу, ни по способности, ни по задацима не може да се пореди са садашњим Саветом безбедности УН, одлучивала је о међународном признавању једне албанске државе и одредила њене границе. Међународна комисија оформљена ради одређивања границе нове албанске државе, спроводећи одлуке амбасадорске Конференције, ван тих граница оставила је половину етничке албанске територије и половину албанског народа. То је био други акт осакаћивања албанске земље, који је следио извршавање одлука Берлинског Конгреса (1878); давањем најсеверније албанске земље Црној Гори и Србији. Трећи акт био би и најдраматичнији. Сценарио овог акта припремљен је током и одмах после I светског рата. Он је тежио да сведе албанску државу на један мини принципат којем ће припадати само централна Албанија, јер ће друге делове узети суседи (Србија, Црна Гора, Грчка и Италија). Сценарио овог акта је био изложен за усвајање на мировној конференцији у Версају, али је одбачен и није усвојен углавном због одлучног противљења председника САД, Вудро Вилсона, који је на посебан начин бранио територијалну целовитост и егзистенцију тек формиране албанске државе. Велике силе су биле свесне антиалбанског става при одређивању граница Албаније. Због тога је Сер Е. Греј изјавио да ће одлуке о границама Албаније "дати повод за многе критике са свих страна, од свакога ко ово питање гледа из уско локалног гледишта" (то јест са гледишта националности, примедба Џ.Х.)

У међувремену, министар спољних послова Русије, Созанов, писао је српском премијеру Пашићу да "смо учинили немогуће да би створили у потпуности албанску покрајину".

Европа нам је остала "дужна" скоро цео век, али сада, када је на дневном реду међународно признавање друге албанске државе на Балкану, Косова, објавила је да ће нам исплатити "дуг".

Реактивирање међународне Контакт групе ради правног окончавања статуса Косова није урађено само да би се избегао вето Русије у Савету безбедности, као што помињу политиколози и међународне политичке личности, већ, по мом мишљењу, постоји други разлог: да би се потомцима њихових држава, које су распарчале Албанију и Албанце, дала још једна шанса да размисле и поставе на место ову историјску неправду.

То су добро разумела и четири члана Контакт групе, Велика Британија, Немачка, Француска и Италија, које су претходно, пре почетка 120-дневног процеса на највишем државном ниво, јавно изразиле подршку усвајању Ахтисаријевог плана и признавању независности Косова.

Ово треба схватити једноставно као политичку изјаву, али и као показатељ уверења и одлучности за озакоњавање независности, што су фактички и остварили уласком НАТО-а на Косово.

Одлучност пет чланова Контакт групе тријумфоваће над антиалбанским деловањем Кремља. На крају крајева демократија функционише преко гласања и у Контакт групи, Русија се једина противи признавању наше независности. Ако она не буде гласала, проблем ће се решити предлогом министра спољних послова Аустрије, Урсуле Пласник, датом у интервјуу за албанске новине: "Једна ствар мора да буде јасна, свако ко онемогући Савету безбедности да очува међународни мир и стабилност, помаже покушајима да се решење за ово питање нађе и ван Савета безбедности".

... (наставак) →

Косово је, као што је рекао и шеф европске дипломатије Хавијер Солана, "пре свега европско питање и убрзо ће Европска унија преузети одговорност на себе".

Већи део историјског "дуга" Европа нам је вратила војном интервенцијом НАТО, у тренутку када је Србија масовно мучила, убијала и протеривала Албанце са Косова. Овом интервенцијом омогућен је повратак милион Албанаца својим кућама и имањима и фактички је остварена независност од Србије. Због свега тога, захвални смо и бићемо захвални не само иницијатору ове интервенције, САД, него и Великој Британији, Немачкој, Италији и Француској. Већ осам година смо, захваљујући УНМИК-у, независни од Србије. Живимо са надом и вером да ће иностране владе признати и пот-

писати признавање независности Косова.

Њихов потпис би "запечаatio" сувереност Косова, означио би признавање Косова као суверене државе. Суверенитет, као што каже Даниел Сервер, потпредседник Америчког центра за мир, "добива се признавањем од стране других суверених држава, а не проглашењем".

Косово очекује званичну изјаву главних држава ЕУ и њихов потпис, и тиме би се у потпуности исплатио "дуг". Ово треба учинити што пре, јер како је на немачком националном радију ДЛФ изјавио командант КФОР-а Роланд Катер: "Људима је потребна та одлука да би им будућност била јасна".

(Џавит Хаљити је посланик ДПК-а и потпредседник Скупштине Косова; објављено 15. августа 2007.)

Враћање дуга? —Рушевине манастира Девич (15. век) после Другог светског рата и после 17. марта 2004.

МУТНА БИСТРИЦА

Прелепа Метохија јединствена је по називу који исказује њену суштину, непоновљивом пејзажу равнице окружене готово алпским масивима, чудесној мешавини континенталне и медитеранске климе, плодној земљи испресецаној бројним леденим и бистрим водотоцима. Можда су баш због тога Метохијци рекама у свом крају најчешће наदेвали име Бистрица. Вероватно их има и више, но писцу овог слова знане су најмање три метохијске Бистрице: призренска, дечанска и пећка.

У Метохији, као и на Косову, годинама већ није што је негда било. Ни Бистрице више нису бистре. Замућене су не само типично балканским немаром људи. Ево већ је пуних четири година како су их, 13. августа 2003. године, крвљу српске деце из горждевачког гета замутили арбанашки злочинци. Пуцајући у децу која су се купала у Бистрици, убили су Ивана Јововића и Пантелију Дакића, а ранили Ђорђа Угреновића, Богдана Букумирића, Марка Богићевића и Драгану Србљак и Бистрицу учинили симболом српског страдања. Ни данас, захваљујући нечињењу арбанашких привремених власти и асистирању међународних цивилних и војних власти, не знају се имена починиоца овог злочина, као што су непознати остали и они који су масакрирали српске жетеоце у Старом Грацку крај Липљана, дигли у ваздух аутобус пун српских намерника о задушницима 1999. године, масакрирали а затим спалили чланове породице Столић у Обилићу...

Оно што можда боли више од отвореног саучесништва арбанашких и међународних власти на Косову и Метохији у организованом насиљу и равнодушју према арбанашким зликовцима то је склоност да и сами злочин (е) заборавимо. У месној цркви и на гораждевачком гробљу, осим чланова породица и мештана, нико од српских косовско-метохијских политичара, челника све бројнијих странака, нити од држа-

вних функционера није нашао за сходно да подели патње и душевне боли са члановима породицама убијених и пострадалих. Нико им својим присуством није упутио поруку да се злочин памти, а не заборавља. Некако слично било је летос и у Старом Грацку, о томе да ни данас крај пута Подујево - Приштина не постоји никаква ознака места где је о Задушницима 1999. године дигнут у ваздух аутобус пун Срба, нити да је икада у вези с тим покренута било каква акција, да и не говоримо. Уместо тога, многе јавне личности и оне који мисле да то јесу, као да су ревносније у редовном посећивању светковина које некритички (само) проглашавају националним „брендовима“, ма шта то значило, или сличним местима масовног излива делиричног расположења.

То што починиоци најтежих и најгнуснијих злочина над Србима на Косову и Метохији ни данас нису приведени правди и што очигледно нема изгледа да се то догоди, указује не само на појединачну одговорност непознатих арбанашких злочинаца, већ и оних чија је дужност била да то спрече као и да спроведу делотворну истрагу. Та одговорност сеже и много даље. Ћутање арбанашке јавности и нека врста колективне завере у којој се ствара повољно друштвено окружење за вршење злочина над Србима и некажњивост починиоца, указује на одговорност арбанашке заједнице и обавезу да такву праксу осуди и искорени.

Традиционални арбанашки образ препознавао је опште људске вредности и разликовао добро од зла. Арбанашки сепаратистички покрет, чија је идеја водила да је арбанашко добро свако зло учињено Србима, жесток је шамар том образу од кога се он нашао у бунилу из кога ће тешко изаћи све док суштине тог покрета буде антисрпство. Онда када и ако се то уопште догоди, Бистрица можда има шансе да поново буде оно што јој име каже.

Е.Г. Глас јавности, 15.08.07.

Косово ауф дојч

Заборавите на тренутак преговоре о статусу. Краткорочне прогнозе за Косово су непоправљиво суморне: економија у јадном стању; све више младих људи „који су за једино занимање изабрали криминал“; неподношљиво висок природни прираштај; друштво огрезло у корупцију и држава коју контролишу припадници организованог криминала. Ово су закључци студије на 124 странице под насловом „Операционализација реформе безбедносног сектора на западном Балкану“, коју је од Института за европску политику наручио немачки Бундесвер, а предата је у јануару. Текст се овог месеца појавио на једном блогу са ознаком „само за интерну употребу“. Под условом да може да се избори са стравично компликованим Amtsdeutsch-званичним немачким језиком – који се ви-ди већ у незграпном наслову, читалац добија јасан увид у ста-ње на Косову.

Из немачког текста без емоција повремено избије зрнце сас-вим људског нервирања због непоустљивости косовског наро-да. То ме је подсетило на један сусрет од пре 44 године у кафетерији пуној мува у приштинском хотелу „Косовски божур“, где је један једини гост испијао пиво. Представио се као инжењер из Немачке, а на моје питање шта ту ради одговорио: „Ich verblode – „Распапећујем се.“ (Или, правим будалу од себе.)

У поменутом тексту аутори објашњавају да се немачки интерес на Косову заснива на његовој „географској близини“ и на томе што Немачка даје највише војника и новца за ту покрајину. Не-успех би значао „неизмерне ризике за будућу спољну и безбе-дносну политику“ Савезне Републике.

Аутори истичу да „међународна заједница гротескно негира ре-алност“ у вези с Косовом, и уз то упозоравају на „нови талас немира који би у великој мери могли да премаше ниво досад виђеног насиља“. Радећи на овом истраживању, аутори са Института, Матијас Јоп и Сами Сандави, за шест месеци су разговарали са 70 експерата и претраживали су постојећу литературу о Косову.

По њиховој анализи, политички немири и герилске борбе деве-десетих година прошлог века утицали су на суштинске промене које они називају „преокретом у социјалној структури косовских Албанаца“. Последица је „друштво грађанског рата, у којем љу-ди склони насиљу, необразовани и поводљиви, могу да направе велики скок на друштвеној лествици у једној на брзину форми-раној солдатески“. „То је мафијашко друштво“, засновано на „заробљавању државе“ од стране криминалних елемената. („Заробљавање државе“ је појам који је 2000. сковала група ана-литичара Светске банке да опише земљу у којој су се корум-пирани финансијски моћници докопали владајућих струк-тура. У овој студији тај појам се повезује са Ђукановићевом Црном Гором због шверца цигарета и са Словенијом због шверца оружја којим је управљао Јанез Јанша.) „На Косову постоји потреба за кореним променом елите“, каже се у студији.

По дефиницији аутора, организовани криминал на Косову „са-стоји се од организација које имају герилска искуства и шпијун-ске експерте, а располажу милионима евра“. Они цитирају један извештај немачке обавештајне службе о „најближим везама из-међу главних доносиоца политичких одлука и моћне класе крими-налаца“ и наводе имена Рамуша Харадинаја, Хашима Тачија и Џавита Халитија као компромитоване лидере које „у земљи штити посланички имунитет, а у иностранству међународно пра-во“. Они с презиром наводе изјаву бившег шефа Унмика Сорена Јесена Петерсена, који је за Харадинаја рекао да му је „близак лични пријатељ“.

Унмик је, додају они, „у великој мери део локалног проблема“.

Истичу да није успео да поправи снабдевање Косова струјом и наводе озлоглашене случајеве корупције који су га удаљили од косовске јавности, дајући му имиџ непријатељске колонија-листичке управе. Они пишу да су и у УНМИК и у КФОР убачени агенти организованог криминала који унапред упозоравају своје вође на предстојеће рације. „О већини инцидената се не извештава због страха од одмазде“.

Као негативна открића наводе следеће:

- 40.000 недовршених криминалних случајева у правосуђу.

- Мали број истрага о корупцији: 10-15 годишње.

- 400 бензинских пумпи (150 би било довољно) од којих многе служе као параван за борделе и препродају девиза.

- У Косовској полицијској служби владају страх, корупција и нестручност.

Студија оштро критикује САД што су „дозволиле да крими-налци побегну“ и што су „спречиле европске инспекторе да раде“. Због тога су Американци „подложни уценама“. Помињу се „тајни затворски објекти ЦИА“ у бази Бондстил и критикује се америчка војна обука за косовску полицију, коју је одобрио Пентагон. Одвојено се наводи изјава неименованог званичника који је за заменика шефа Унмика, Аме-риканца, рекао: „Главни задатак Стива Шука је да се једном седмично напије са Раму-шом Харадинајем“. Имајући на уму ситуацију с криминалом, аутори закључују да ће, „решавањем питања статуса и сукцесивним повлачењем међународних снага, криминални елементи бити ближе неко икада свом циљу тоталне контроле над Косовом“. Нека од суморних открића немачке студије одно-се се на економију:

- Све мање новца стиже од рођака из иностранства, што је основни извор прихода за многе косовске породице и тренутно се процењује на износ од 560 милиона евра годишње.

- 88 одсто земље сада је у приватном власништву, што значи уситњавање парцела, обично међу браћом, и утиче на мање успешну пољопривреду.

- Масовно ницање невладиних организација – сада их је 2.400 – од којих велика већина постоји из сумњивих разлога.

- Непријатељска клима за стране инвеститоре, које плаше по-литичка нестабилност и моћ мафијских структура.

Кључно питање на Косову јесте „неисцрпан број младих без будућности, а то значи спремних на насиље“, каже се у студији. Једино решење да се изађе крај са овим „бујањем омладине“ јесте да се отворе северне капије Европе за младе Косоваре који траже посао, кажу аутори. Поводом предстојећег преноса надзора са УН на Европску унију, аутори упозоравају: „ЕУ је у опасности да сувише слепо прати неуспешне Уједиње-не наци-е и да се распадне под наслеђеним теретом уколико не буде јасно раскинула са праксом и методама Унмика“. Један од експерата које су интервјуисали рекао је то без увијања: „ЕУ ће наследити од Унмика продавницу пиротехнике која је пуна пироманијака“.

По процени аутора, ни НАТО ни ЕУ или УН нису, изгледа, спо-собни за самопреиспитивање, а још мање за самокритику. Ау-тори изнесе општи утисак да се у свим међународним орга-низацијама које се баве Косовом налазе самозадовољни, нестручни људи.

По њиховом опису, Косовари се исто тако уздају у легенду – у њиховом случају о историјској експлоатацији – да ће све одједном бити добро када коначно буду добили независност. У прошлости су Косовари били у ситуацији да увек криве неког другог за своје проблеме, што су и чинили: Отомане, Југословене, Србе. Сада су почели да окривљују Унмик. Али шта ће бити када буду могли да криве само себе?

Политика, 18.08.07

Дејвид Бајндер

ГЛАСНИК

Косова и Метохије

Главни и одговорни уредник: г. Бранислав Скробоња. Уређивачки одбор: Протосинђел Сава (Јањић), Јеромонах Василије (Делић) и Јереј г. Срђан Јаблановић. Технички уредник: г. Зоран Ђуричанин.

Адреса редакције: Македонска 25/III, 11000 Београд, тел. 0638604581

E-mail: kerp@eunet.yu, www.glaskim.co.yu, www.kosovo.net

Тираж 1500

Штампа: "Флеш", Земун

Бесплатан примерак e-mail: fles@eunet.yu